

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravištvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/l. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠIČ

Glasilno Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvo Ljubljana

307.
Licealna knjižnica
Ljubljana
Strossmayerjeva ulica. II. drž. gimn.

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Članstvo „Pov. UJU ina“ ima s članom plačano naročnino. Za oglase in reotice vseh vrst je o Din 2-50 od petih vrst. Inerdatni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

P. DOMAČIN:

Kaj je in kaj ni UJU?

(Iz Prekmurja.)

Ob vsaki priliki naglašamo, da je UJU nekaj nujno potrebnega in koristnega, ne le za učiteljstvo, še bolj za narod in državo. Seveda, ta trditve v polni meri tudi odgovarja, toda le takrat, če ne pride do splošne zmage načelo, da na dnevnem redu naših zborovanj nimajo mesta »po šoli in po stroki dišeče stvari«.

V pravilih UJU je izrečno povedano, da je stanovsko-strokovna organizacija. Žalibog, na istem mestu pogrešamo natančne omejitve stanovskega in strokovnega delokroga, še bolj povedano: ni povsem jasno povedano v pravilih, v kakšnem razmerju sta stanovski in strokovni del. In po mojem skromnem mnenju baš ta nejasnost spravi naše organizacijo sicer vdane člane, na napačna pota.

Upam, v tem oziru soglašamo vsi, da je UJU nujna realna potreba; saj drugače bi živela ta organizacija življenje muhe enodnevnice. Mi pa vidimo njeno zdravo evolucijo in napredek. In če stavimo vprašanje, v čem je tista realna podlaga, katera takorekoč vzdržuje impozantno zgradbo UJU, potem bomo videli, da je troje mnenj. Eni bi rekli: strokovni interes; drugi bi trdili: stanovski interes. Še več bi pa bilo med nami takšnih, ki so mišljenja: stanovsko-strokovni interes je podlaga nastanku in evoluciji naše, od drugih stanov marsikaterikrat zavidane organizacije.

Na prvi pogled se vidi, da nas ne veže le stanovski interes, zlasti ne v onem navadnem tolmačenju, kadar se pravi — stanovski interes je doseči samo čim boljše gmotno stanje. Učiteljstvo raznih pokrajin živi v tako različnih socialnih in gospodarskih razmerah, da baš ta različnost gospodarskih in socialnih razmer ne bi dovolila sestave enotne učiteljske fronte in okrepitev organizacije, le na podlagi gesla: za enako delo enako plačilo! Še manj bi bilo v interesu naroda in države, da obstoja organizacija, ki ima namen okrepiti gmotno stanje samo enega dela duševnih delavcev. Sicer pa je tudi preteklost naše organizacije glasen protest proti takemu naziranjju.

Na etični podlagi stoji impozantna zgradba UJU in baš v tem je resničnost trditve, da je evolucija te organizacije v interesu naroda in države.

Čutimo vsi, da nam v današnji družbi ne pripada upoštevanje mesto, ki bi ga zaslužili po važnosti učiteljskega dela. Naš slab gmotni položaj je le jasno govoreč zunanji efekt tega defakto ob-

stoječega stanja. Živo čutimo naše slabosti in smo prepričani o tem, da mi, ne kot poedinci in tudi kot stan nismo krivi, da je naše delo kvalitativno in kvantitativno manj vredno — nego bi moglo in moralo biti. Čutimo vsi, da je naša splošna, zlasti pa strokovna izobrazba nezadostna in vidimo tudi sile, ki delujejo na tem, naj se to stanje revolucionarno ne izpremeni. Moramo se pa tudi zavedati resnice: da nam le lastno delo pripomore do zmage in odpora proti tem našim škodljivcem! Toliko časa, dokler ne izboljšamo kvalitativno in kvantitativno vrednosti učiteljskega dela, ni upati na porast etičnega in materialnega plačila. Borba se vodi na široki fronti, toda cilj ji je le eden: **usposobitev jugoslovenskega učitelja za čim boljše šolsko in izvenšolsko delo!**

Zlasti šolsko delo bodi mojstersko! Pri šolskem delu se moremo otresti zastarelih »metodiških očal«!

Torej: nikar se ne branimo tem, ki dišijo po izpopolnitvi naše stroke, ker sicer s tem zanikamo, da ima borba UJU etično podlago in tajimo bistvo učiteljskega dela.

Imejmo vedno pred očmi, da je naša organizacija udruženje, ki hoče uresničiti nek etični, narodu in državi koristen ideal! Bodimo edini vsi v tem, da je pot do zmage naših idealov jasno začrtana: samoizobrazba, nadaljna izobrazba s pomočjo kulturnega in gmotnega kapitala organizacije, to je strokovna poteza UJU, ki ji daje močan, etično nacionalen pravec! In to delo se vrši v nekem obrambnem okviru, v okviru, ki kaže stanovski značaj učiteljske organizacije.

Zato pa ne verujem, da nimajo mesta teme na dnevnem redu naših zborovanj, če so izrazito šolske narave. Baš tega potrebujemo, da dvignemo in utrdimo etični in nacionalni temelj naše organizacije, ker zavedati se moramo vsikdar, da smo sograditelji jugoslovenske nacije in naše nacionalne mlade države!

Vestnik meščanskih šol.

—c Šolski voditelj — ali šolski upravitelj. V novejši dobi je postal naziv šolski upravitelj, oziroma učitelj upravitelj pri nas popularen in tudi šolska oblast se ga je prvič uradno poslužila pri zadnjem razpisu učiteljskih mest pod številko 6210, prosv. odd., to se pravi razširila je v Srbiji običajen naziv tudi pri nas, dasi to ni v skladu z našimi še veljavnimi zakonskimi določili § 12. drž. šol. zak. iz leta 1869. in 104. šolskega in učnega reda iz leta 1905. — Pa ne zaradi tega, saj je tudi treba, da se marsikaj postavi

na enotno podlago, zato imajo tudi razni osnutki šolskega zakona tudi naziv »upravitelj« za dosedanega »šolski voditelj«, Marsikomu se utegne to dopasti, drugemu niti na um ne pride, da bi se spodtkal nad sličnimi »malenkostni«, zopet drugi pa to hotoma uvaja. — Vprašanje pa je vsekakor aktualno in nikakor ne premalenkostno: ali je učitelj upravitelj identičen izraz za »šolskega voditelja« oziroma če ni, v čem in zakaj bi bil umestnejši. — Po še veljavnih zak. določilih in raznih oblastnih odredbah je šolski voditelj neposreden šef in predstojnik ostalega učiteljstva. On je v prvi vrsti odgovoren za ves pokret na šoli — no, saj je to tudi kak upravitelj za svoj urad — pa ne samo to, učitelj-voditelj je vodja vsega ped. didakt. gibanja ter mu pritiče vsled raznih odredb in zakonskih določil vpliv na ostalo učiteljstvo § 133., 134. e šolskega in učnega reda leta 1905. Fink, zbirka I. 49. To pa ni več funkcija »upravitelja«, temveč »voditelja«. Pač lahko govorimo o upravitelju pri davkarji, pošti, železnici itd., kjer se oziramo na zgolj tehnično upravo, pri šoli je stvar povsem druga. Avstrijski zakonodajalec je to dobro ločil. No, pa kaj, oglasi se jih sto: ta nam županil ne bo! — mi hočemo le upravitelja, ki nam bo samo »županil« in nič več — tako nekako je slišati mnogokrat zlasti pri debatah o osnutkih bodočega šolskega zakona. — Jaz, pa ne samo jaz, marsikdo se pa na tihem boji — glasno se pa niti ne upa več reči — ali nas ne bo po sličnem pokretu bolela glava. — No, ne vzemimo pretragično: upajmo, da tudi tozadevno vskali le zdravo zrno! — Dotičnikom pa, ki bi eventualno utegnili najti v titulošu »upravitelj« celo nekaj privlačnejšega, pa bi upal povedati še to, da je vsak boljši šef davkarije celo »nadupravitelj«, kar bo v reprezentanci šolskega upravitelja je zastopljalo. Zato pa: naj obvelja še tupatam tudi kaj, kar nam je zapustila »stara« Avstrija, četudi le slaba mati, pa ne pardon — zato, ker je od slabe matere Avstrije, temveč samo, ker je prav. Šegula.

Splošne vesti.

ZA PRAVICO POROČENIH UČITELJIC NA DEŽELI!

Listi so prinesli vest, da se je finančni minister izrekel za to, da ostane za sedaj pri njegovem načrtu in naj dobivajo za enkrat polne draginjske doklade vsaj učiteljice v mestih. Službujem v neposredni bližini mesta. Na trg imam deset minut. Dobivam vse potrebščine iz mesta, ker v naših trgovinah ne dobim vsega, ali pa je cena pri nekaterih predmetih — višja! Zato pa imam polo-

vico draginjskih doklad III. razreda, ker je moj mož tudi učitelj in ker stoji šolsko poslopje izven mestne meje. Delo imam isto, da ne rečem večje, ker je deca v predmestju s tovarnami navadno še bolj razposajena in slabše vzgojena od one v mestu. Za prazno stanovanje z dvema sobama plačujem 70 Din mesečno; torej tudi nič manj kakor v mestu. Tovarišice pa, ki so nameščene v mestu, hodijo na isti trg, v iste trgovine in v isto »Zadrugo«, naj dobivajo po mnenju gospoda ministra cele draginjske doklade II. razreda — v še večjih mestih celo I. razreda. Ne zavidam jih, povdarjam pa, da tlači nas podeželanke, ravno tako življenjska peza, da imamo isto izobrazbo in isto delo!! Če imajo res »le nekoliko razpoložljivih sredstev«, naj nas vse poročene učiteljice začasno enako uvrstijo recimo v III. draginjski razred s celimi dokladami in to tudi one, ki imajo trgovca, advokata, bančnika ali celo — verižnika ter živijo v mestih II. ali I. razreda. Na ta način bi se zaenkrat odstranila vsaj delno krivica! Mislim, da bi bile gospe tovarišice poročene z netovariši, ki so navadno gmotno boljše stuirate, le malo prizadete, nam pa bi bilo zelo pomagano!! Pozneje pa, ko bodo »sredstva na razpolago«, naj bi se še s tem prizadetim — krivica popravila! Vsa društva pa pozivam, da naj sklepajo v tem zmislu resolucije ter jih pošljejo naši organizaciji. Ne mirujmo da ne bomo — mogoče že v kratkem — zopet presenečene. Podoželanka.

— Izplačilo razlike od oktobra. Iz Beograda poročajo, da o izplačilu razlike od oktobra naprej še vedno ni nikake odločbe. Merodajni krogi se izgovarjajo, da še niso dobili podatkov o efektu izplačila novih poviškov, pri čemer se posebno izgovarjajo na Split in Sarajevo. Zavlačevanje izplačila je vsekakor velika krivica za uradništvo, ker ima uradništvo zakonito pravico do izplačila razlike med starimi in novimi plačami od 1. oktobra 1923 do 1. maja 1924, o čemer ni nikakega dvoma. Izgovor glede kreditov držj malo, ker so bili stomilijonski krediti odobreni za izplačilo novih plač za oktober, november in december. Pozivamo vse vplivne kroge, da smatrajo izplačilo teh razlik kot zelo nujno in napno vse sile, da se to izvede v zmislu zakona.

— Draginjske doklade za upokojenec. Naši upokojenici trpe pomanjkanje, komisija za ureditev nove draginjske uredbe za upokojence pa z neverjetno indolenco zavlačuje to delo. Krediti so že dovoljeni in bi morali biti že zdavnaj izplačani, vendar izplačila ni in ni. Ob dvanajsti urj kličemo vladnim krogom in strankam: rešite upokojence moralne in materialne bede in dajte jim, kar jim

LISTEK.

RUDOLF MENCIN:

Pedagoški zbornik in njegov kritik.

(Dalje.)

Nas mora predvsem zanimati problem pedagogike kot avtonomne vede. V obilici filozofskih, psiholoških, socioloških, pravnih, etičnih, gospodarskih in drugih problemov, ki stoje v bolj ali manj vidnem odnosu do vzgoje in pedagogike in ki jih vsak dan srečavamo (koliko se je zadnje dni pisalo o Kantu in njegovi etiki!), ne nahaja lajk nobene zanesljive orientacije. Zato občutimo potrebo po vedi, ki bi z zrelišča vzgojne misli podajala celoten pogled na svet in nam bila zanesljiv vodnik v zapletenih problemih in pojavih, ki so v zvezi z vzgojo — z vzgojo v širokem in najširšem smislu besede kot prafunkciji življenja, kot konstitutivnem činitelju duhovnega razvoja, z vzgojo, ki deluje v zajednici ravno tako nezavestno kot zavestno in od-

katere pomeni šolstvo samo vrhnji del zavestnega delovanja.

Odvsnosti pedagogike od drugih ved, ki jih komaj površno ali sploh ne poznamo, je menda pripisati, da vlada med nami precejšnja nejasnost v osnovnih pojmih pedagogike, da vse povprek istovetimo pedagoške, psihološke, didaktične probleme, da razpravljajo o pedagogiki mislimo skoraj edino le na šolo, na pedagoško tehnologijo, da nimamo nobenega zanesljivega merila za ocenjevanje raznih reformnih predlogov in teženj, da smatramo didaktične in metodične probleme in načela kot osnovne probleme in normativna načela pedagogike. Nikakor ne mislim zmanjševati ali omalovaževati pomena raznih reform za šolo, a tu govorim o pedagogiki kot vedi in o potrebi, da imamo nek višji kriterij za presojo teh reform.

Herbartova znanstvena (!) pedagogika, ki je končala v formalizmu, metodizmu in psihologizmu, nam ni mogla nikdar biti resen vodnik v velikih življenjskih problemih vzgoje, ona nas je preje odvracala od študija sistematične pedagogike. Sijajne vzgledne vzgojne modrosti in umetnosti so nam nudili v izobilju veliki pedagogi-praktiki, za orien-

tacijo v velikih problemih socialnega življenja smo se zatekali k sociologiji, izgradnji racionalnih metod je služila psihologija, cilje pa smo si stavili — v kolikor nam niso bili diktirani — po svojem okusu, življenjskem in svetovnem nazoru, najmanj smo se zatekali po nje k etiki in oficijelni filozofiji. Odpor proti intelektualizmu in formalizmu ni nikoli prenehal in je rodil v področju šolstva vedno nova reformna gibanja, izvenevajoča v zahtevi, da bodi otroška duša, otroška narava izhodišče vsemu vzgojnemu in didaktičnemu delovanju, rodil je načelo samodelavnosti otroka, zahtevo po enotni, delovni, produktivni šoli i. dr. A vse te zahteve, reforme, ti problemi se sučejo koncem koncev le okoli pouka, so periferični problemi pedagogike, dasi so za nas učitelje-praktike pomembni, in z njimi se nismo približali centralnim in osnovnim problemom pedagogike, nismo dobili zanesljivega vodnika na obširnem polju vzgojnih problemov, nesigurnost je ostala in ne vemo, če ne bomo marsikaj, kar danes poveličujemo in proglašamo kot evangelij, nemara jutri že pobijali. (Najmanj je misliti, da bi eksperimentalna psihologija, ki se je razvila v obširno vedo in na omejenem področju doseza za

presojo gotovih sposobnosti in lastnosti razvijajočega se duha, dragocene rezultate, s svojimi metodami kdaj prodrla do globin človeške duše in nam mogla dati ključ do njenih misterijev. Njej prepuščati zadnje besede v šoli, bi pomenilo šolsko življenje do skrajnosti zracionalizirati.)

Pogrešamo samosvojo, na lastni filozofski osnovi zgrajeno pedagoško vedo, ki bi z zrelišča svoje osnovne ideje osvetljevala vse velike probleme življenja, nam tolmačila smisel vzgoje in njeno življenjsko funkcijo v zajednici, glavne dinamične sile razvoja. Pač je tako avtonomna pedagogika že v nastoju — te moje misli kajpada niso izvirne — a se bori še za priznanje.

Čemu vsa ta modrovanja? Ker se Čibejev ne odpravlja z metodično-kritičnimi nasveti in ker pričakujem od njega še zrejših del, v drugo pa, ker hočem kot lajk podčrtati, kar velja menda v znanstvenem svetu kot po sebi umevno, da se noben pravi znanstvenik ne loti samostojnega obravnavanja splošnih, to je osnovnih pojmov in problemov svoje vede, preden se ni za to usposobil z globokim študijem predmeta in preden se ni

pripada! Prevedite že kronske upokojence na dinarske penzije, ker je velika socialna krivica, da se to že ni zgodilo.

— **Reaktiviranje učiteljev.** Povodom posameznih učiteljskih prošelj za reaktiviranje je glavni prosvetni svet odredil, da se v vsakem posameznem slučaju izda poseben odlok. Načelno je ugotovljeno, da se lahko reaktivirajo samo učitelji(-ice) izpod 32 let učiteljske službe, pri katerih je službovanje ocenjeno odlično in kateri se lahko izkažejo z uradnim zdravniškim spričevalom, da so za učiteljsko službo še popolnoma sposobni. K novemu zdravniškemu spričevalu je vedno priložiti ono zdravniško spričevalo, s katerim je bil prosilec upokojen.

— **Diploma tov. Janka Žirovnika,** ki mu je bila izročena ob priliki zborovanja Učiteljskega društva za ljubljansko okolico, je izložena v knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani, v Frančiškanski ulici št. 6. Diploma je delo našega tov. slikarja Frana Zupana.

— **Okrajnim učiteljskim društvom** naznanjamo, da je pristopilo naše poverjeništvu že predlansko leto k Zvezi kulturnih društev v imenu vseh naših okrajnih društev kot ustanovni član.

— **Učitelji gobarji.** Neko veliko eksportno društvo v Srbiji želi nastavitv za čas od julija do oktobra t. l. 4 potovalne inštruktorje, ki bi prirejali tečaje v raznih srbskih selih o pravilni nabiravi, sušenju, hranjenju in pakovanju gob, in sicer le »jurčkove«. Dotičniki morajo biti torej prav dobri poznavalci takih gob in imeti v tem tudi že gotovo prakso. Nastavljeni inštruktorji dobe 1000 Din mesečne plače ter vse prosto, t. j. dobro hrano, prenočišče in voznino. Vešči morajo biti srbsčine ali hrvaščine vsaj kolikor poduk zahteva. Natančnejša pojasnila daje tvrdka Viktor Rohrmann v Ljubljani, Poljanski nasip. Dotičnik se mora zavezati, da ostane vsaj 2 meseca v tej službi.

— **Izjava.** V poslednjem času se je v Sloveniji kritikarstvo jako razpaslo. Zanimivo pri vsem tem je to, da se baš ljudje, ki se na umetnost najmanj razumejo, silno radi postavljajo v pozo kritika in grmeč blebečejo med svet o vsakovrstnih knjigah svojo pohvalo ali grajo, kakor pač prija njihovu izkvarjenemu okusu. O objektivnosti pri teh ljudeh seveda ni govora. Takemu kritikarstvu, ki si da s podpisom J. L. (Jože Lavrenčič?) v 4. številki letošnje »Mladike« privoščil za zadnje klevetanje moje mladinsko knjigo »Ej prijateljički« to-le: Jaz prav nič ne potrebujem ne pohvale ne graje podpisanega J. L., kajti izkvarjen okus ne odloča. Odloča zdrav nepokvarjen okus, kar je pri mladinskih knjigah brez dvoma okus otroka, in ta je merodajen in ta bo vedel prav oceniti, da li sem »uspel« ali ne. — Kritika je potrebna, toda pravična kritika — to je davno že povedal Emil Zola. — Zvonimir Kosem, Beograd, v juniju 1924.

— **Člane stanovsko-političnega odseka** in one tovariše, na katere sem se obrnil v zadevi »smernic za poslovanje naše organizacije«

nujno prosim, da mi pošljejo **takoj** svoje konkretne predloge in resolucije k referatu, da si že sedaj pripravimo delo v odseku. — R. D., načelnik stan.-pol. odseka.

— **Razstava.** Dne 21. t. m. ob 10. uri otvorita svojo kolektivno razstavo v umetniškem Jakopičevem paviljonu akademski slikar Franjo Sterlè, vodja tukajšnje umetniške šole »Probuda« in akad. kipar Alojzij Repič, profesor na tehniški visoki šoli. Sterlè razstavi slike-portrete, Repič pa dela iz kiparstva. Razstava ostane do 10. julija odprta vsak dan od 9.—13. in 15.—18. ure. — Vstopnina bode 10 Din, dijaki in vojniki plačajo 2 Din, dijaki v spremstvu svojih učiteljev samo 1 Din.

— **Okrajna učiteljska konferenca** v Ljubljani se je vršila 12. t. m. v Mestnem domu. Konferenci je predsedoval okrajni šolski nadzornik tov. M. Hočevvar, ki je imenoval za svojega namestnika tov. J. Levca. Ob 7. uri zjutraj je bila otvorjena konferenca s teoretičnim predavanjem o telesni vzgoji od tov. Smoleta, kateremu je sledil praktični nastop pod vodstvom tov. Herbsta in tov. Petričeve. Izčrpno in temeljito je bilo poročilo okrajnega šolskega nadzornika Hočevvarja, ki se je sukalo v smeri in duhu najmodernejših načel pouka in vzgoje in sèni otesnevalo samo na vzgojo v šoli, temveč na delovni princip, ki nas spaja s praktičnim življenjem. Poročilo bi zaslužilo, da ne zapade v pozabljivost v arhivu. Referat »Sveto služimo, sveti domovini«, je obdelala tov. Mehletova in žela zasluženo priznanje. Dolgovezna odločba za številno redov v izpričevalih je bila veliko izčrpavanje potrežljivosti.

— **Tovariše sošolce, abituriente učiteljskega leta 1904.**, ki so v Ljubljani, vabim in prosim, v sporazumu z več podeželskimi tovariši sošolci, da določijo lokal in čas začetkom avgusta t. l. v Ljubljani, da se gotovo snidemo. Pri tem sestanku bomo tudi določili event. izlet, ki ga priredimo. Tovarištvo in staro prijateljstvo nas navaja k temu sestanku. Dvajset let se nismo videli in zdaj se nam nudi najugodnejša prilika, da pridemo vsaj ob dvajsetletnici skupaj. — **Brezovar.**

— **Popravek.** V zadnji številki smo opazili, da je v brzovjavkah, ki so bile odposlane na proslavo odkritja spominske plošče Davorinu Trstenjaku, pomotoma izostalo ime tov. Ivana Glinška, nadučitelja v Rogaški Slatini, kar tem potom popravljamo.

— **V »Listek« zadnje številke** so se vrinile nekatere napake, ki so jih čitatelji že gotovo sami popravili. Tako je n. pr. v rokopisu »podeželsko« učiteljstvo in ne »pedagoško«, »razumu« in ne »logosu«, »z rigoroznostjo« in ne »s sigurnostjo«.

— **Zahvala.** Sokolsko društvo Gorenja vas-Poljane se najtopeje zahvaljuje br. učiteljem in sestram učiteljicam Kranjskega učiteljskega društva za dar našemu praporu, 312 Din, nabranih po br. Jožetu Zupančiču, ob priliki društvenega zborovanja dne 4. junija v Kranju. Srčna hvala. Zdravo!

Marsikoga utegne njegov način znanstvenega, formalno-kritičnega ocenjevanja člankov v Ped. Zborniku oplasiti ali odbiti, kar ima lahko za posledico, da poleg zgolj referativnih člankov ne bo dobili originalnih prispevkov, k bi domače probleme samostojno obravnavali. Baš taki prispevki bi nam bili najbolj dobrodošli in ne bomo pri njih gledali toliko na formalno-metodični način obravnave, kot na idejno vsebino. Za učeno lice nam je najmanj. Kaj bi za nas pomenilo, ako bi imeli vsaj enega publicista ali literata iz vrst učiteljstva, kakor so Tews, Gansberg, Oto Ernst, Münch. To niso znanstveniki, a vendar so dali reformatoričnemu gibanju v nemškem šolstvu in med nemškim učiteljstvom mogočne impulze.

Dr. Žgeč se ponovno sklicuje na svojo knjižico, ki jo smatra kot resno znanstveno delo, smerodajno za razvoj naše pedagogike; a baš ona je v nekem pogledu tipičen zgled znanstvenega diletantizma — v kolikor namreč znanstveno, a s popolnoma nedostatnimi sredstvi in nedostatnim znanjem obravnava osnovne probleme vzgoje in v kolikor vzbuja vtisk vsestranske kritične obravnave predmeta. O taki seve ne more biti govora. Ne mogel bi potem iti mimo razvojnega problema kot takega in tudi ne mimo tako mogočnih vzgojnih činiteljev kot so religija, narodnost, jezik, pravo,

— **Tovarišice in tovariši abiturijenti ljubljanskega učiteljskega leta 1904!** Snidimo se ob koncu šolskega leta zopet enkrat po 20letih! Menim, da bi bilo najbolje 3. julija, t. j. četrtek po sklepu šolskega leta. Lokal: hotel »Tivoli« ob 2. uri popoldne. — Javite svoj prihod na naslov: Marija Marók-Sedej, III. mest. dekl. osn. šola na Vrtači — Ljubljana.

— **Štiridesetletnico mature in službovanja** praznujemo tovariši, ki smo leta 1884, polagali zrelostni izpit. Bilo nas je — ako se ne motim — 32; od teh jih je umrlo 12. Prav lepo bode, ako se dne 5. julija — ravno na dan mature — sestanemo v Ljubljani, da si krepko prijateljsko stisnemo roke in malo pomenimo o preteklosti in bodočnosti. V ta namen predlagam, da se sestanemo imenovani dan ob 10. dopoldne pri »Novem svetu« na vrtu, kjer se pomenimo o kakem skupnem izletu, recimo k našemu Pepetu Reichu v Dol. Vsak naj do 1. julija naznani podpisane po dopisnici, ako se udeležijo sestanka in želi skupni obed. — Na svidenje! — Fran Marolt, učitelj v Ljubljani.

— **Na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani** je vpisovanje v I. letnik v ponedeljek, dne 30. junija od 10.—12. ure. Učenke, ki se vpišejo, naj prinesejo seboj krstni (rojstni) list in zadnje šolsko izpričevalo ali malega tečajnega izpita ali 4. razreda srednje ali meščanske šole. Podrobnosti so razvidne iz oglasa v veži šolskega poslopja.

— **Prosvetni oddelek za Slovenijo dovoljuje onemu učiteljstvu,** ki se udeležijo pokrajinskega zleta Jugoslovanskega Sokolskega Saveza na Vidov dan 28. t. m. v Sarajevu, dopust od dne 25. junija št. 1924. dalje. (Odlok št. 9310, 18. junija 1924.)

Književnost in umetnost.

Novе knjige in druge publikacije.

— **kpl. Veronika Deseniška,** najnovejša izvorna tragedija v petih dejanjih našega odličnega pesnika Otona Zupančiča, bo kmalu dotiskana in izide še pred koncem tega meseca v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani. Založba bo oskrbela za to krasno slovensko remek-delo, ki ga naše Narodno gledališče uprizori v jeseni na dramskem odru, troje izdaj: predvsem ljudsko izdajo v okviru »Slošne knjižnice«, ki bo vzlic svoji dostojni opremi po svoji skromni ceni lahko dostopna najširšim slojem, nadalje finejšo izdajo v večji obliki na izvrstnem papirju in slednjič luksuzno v celo usnje vezano izdajo v omejenem numeriranem številu in opremljeno z lastnoročnim podpisom avtorja. Vse tri izdaje, ki bodo tiskane v modernih, jasnih tipih, bodo opremljene tudi z najnovejšo sliko pisatelja.

Naša gospodarska organizacija.

— **g Članom »Učiteljske samopomoči.** V tekočem šolskem letu še ni bilo nobenega smrtnega slučaja. — Na zadnje položnice — razposlane v januarju 1924 — dolgujejo člani še okrog 1800

Din. Prosimo vladno, da poravnajo vsi zamudniki zapadle prispevke vsaj do konca tega meseca. V juliju — o priliki pokrajinske skupščine v Krškem — bo izredni občni zbor »Učiteljske samopomoči«; do tedaj bi imeli radi čiste račune. — Prosimo zlasti one priglašence, kateri so dobili pismene pozive bodisi za osebne podatke ali za pristopne pristojbine, pa niso odgovorili in ne poslali nakazanih pristojbin, da društveno vodstvo vsaj obveste, če še vztrajajo pri pristopni izjavi ali ne. Z navadno dopisnico bi bilo vse opravljeno. Društvu napravljajo polno pisarenj in izdatkov za poštino.

— **g Učiteljski dom v Mariboru,** Članarina: Učiteljstvo deške osnovne šole II. v Mariboru 40 Din; Rado Mejovšek, nadučitelj v Orli vasi pri Braslovčah, 40 Din. Za »Ganglov kamen« so darovali: Učiteljstvo osnovne šole Ptuj-okolica (Jančič, Kajnih, Mayer, Nežič, Šerona, Stritar, Verhovnik, Zolnir) 200 Din. (Živeli!); učiteljstvo osnovne šole v Št. Vidu nižje Ptuja 40 Din (Musek, Pirch, Klenovšek, Vičič); učiteljstvo osnovne šole v Laporju (Vendramin, Hribar, Turnay, Senica, Logar) 50 Din; učenci in šolski vodja Vendelin Lipaj v Prosenjakovcih (Prekm.) 60 Din; šmarsko-rogaško učiteljsko društvo iz prebitka blagajne 100 Din; učiteljstvo osnovne šole v Črešnjevcu 30 Din, skupaj 480 Din; z zadnjič izkazanimi 8180 Din = 8660 Din. Vsem darovalcem iskrena hvala! — Tovariši in tovarišice! Spomnite se sedaj, ko dobivamo nove prejemke, tudi našega Učit. doma! Vsaj 10 Din lahko utрпи vsakdo. Darujmo izdatno in hitro, da pridemo čimprej do uresničenja svojega namena! Nekatere šole so že poslale svoj obolus, druge naj v kratkem sledijo njihovu zgledu. Posnemajte darovalce za »Učit. konvikt« v Ljubljani! Mi še prvega desetisočaka za »Ganglov kamen« nismo dosegli, oni se že bližajo drugemu! Torej, denarnico v roke in spustite »metuljčke«!

REZERVNI SKLAD prostovoljni organizacijski davek.

VI. izkaz.

Blagajniško stanje po V. izkazu	
Samec Franc, Krka	10.— »
Brezovar Mat., Št. Rupert	10.— »
Hvala Mihaela, Št. Rupert	10.— »
Kromar Karla, Št. Rupert	10.— »
Lunaček Aleks., Št. Rupert	10.— »
Perko Venčesl., Št. Rupert	10.— »
Šol. vodstvo Kostanjevica	5.— »
Gostič Flor., Poljane	10.— »
Gajšek Simon, Dobova	5.— »
Antončič Mar., Borovnica	10.— »
Bizjak Marija, Borovnica	5.— »
Hladak Marija, Borovnica	10.— »
Lampret, Fort., Borovnica	10.— »
Lulik Andreana, Borovnica	5.— »
Mazi Lina, Borovnica	5.— »
Miklavič Ant., Borovnica	5.— »
Papler Ida, Borovnica	10.— »
Petrič Minka, Borovnica	10.— »
Smole Gvidon, Borovnica	5.— »
Žirovnik Janko, Borovnica	50.— »
skupaj	4127,56 Din
Upravnik,	

seznanil s problemi sorodnih ved, kojih odnos do njegove vede mu morajo biti jasni. Za tako znanstveno polaganje temeljev kake vede so poklicani le izredni duhovi, skromnejši znanstveniki se bo zadovoljili, da na temelju, ki so ga položili drugi, gradi dalje in skuša na kakem specialnem področju priti do novih znanstvenih izsledkov — ako je to sploh njegova naloga. Področje vzgoje je tako obširno, da vsak, ki samostojno misli in opazuje ter se resno zanima za vzgojne probleme — zlasti ako ima površ še svoje praktične izkušnje, lahko obogati našo skromno pedagoško literaturo za dragocene prispevke in nikakor ni treba, da bi bil za vsako ceno znanstven. Dober publicist lahko za širjenje novih idej dosti več stori kot marsikateri znanstvenik. Kdor se ne peča naravnost z znanstvenimi problemi, temu bo kaka temperamentno pisana razprava kljub osebnim refleksijam in raznim ekskurzijam ljubša, kakor suhoparna znanstvena, eksaktnost in sistematika. Napram znanstveniku, ki operira z definicijami in abstraktnimi pojmi, se čutimo onemogle, ne vemo, kje bi ga prijeli, kje mu ugovarjali, kje pritrjevali, s skepto pristajamo na njegove zaključke, ali pa jih brez protidokazov odklanjamo.

To se mi je zdelo potrebno napisati kot dopolnilo k dr. Žgečevi kritiki, ki mi v dvojnem oziru ni simpatična.

država, razne zajednice. Razven rodline, pri kateri se je dalje pomudil, se vseh teh faktorjev niti ni resno dotaknil. Če tudi smatra gospodarske činitelje kot odločilne dinamične sile razvoja in jim podreja vse druge, tako vendar ve, da vlada tu neizprosni boj med dvoje nazirani in da je kratkomalo nemogoče pri znanstveni obravnavi predmeta molče preiti nasprotne ideologije in vse tehtne znanstvene ugovore proti materialističnemu pojmovanju zgodovinskega razvoja. Seve se o vseh teh problemih na tako tesnem prostoru ni dalo govoriti in to tudi ni bil namen knjižice, a zato pa tudi znanstvena obravnava predmeta ni bila možna.

To kar smatra dr. Žgeč kot prednost svoje brošure: njeno sistematičnost, navidezno znanstveno eksaktnost dokazovanja in izvajanja zaključkov, izvirne definicije — smatram spričo znanstvene šibkosti razprave preje kot njeno slabost, ker to, mislim, je krivo, da se človek pri njenem čitanju ne more prav ogreti, kljub temu, da je pisana s simpatičnim navdušenjem za stvar. Vseeno je dr. Žgečeva brošura resno delo in pomeni lepo obogatitev naše pedagoške literature, le da je ne smemo presojsati s strogo znanstvenim merilom, ampak kot publicistični in programni, odnosno propagandni spis. Knjižica podaja pregled čez celo vrsto perečih vzgojnih problemov, služi zato

dobro v orientacijo in kot izhodišče za referata, predavanja in debate. Mnogo truda in ljubezni do stvari je v njej zaplano. Samostojno vrednost ji daje poizkus, z analizo in karakterizacijo značaja, mentalnosti in posebnih življenjskih prilik našega kmetijskega in delavskega ljudstva postaviti izobraževalno delo med narodom na trdnjši psihološki temelj. Po prvem površnem pregledu knjižice sem bil osupel, kajti od mladega akademika ne bi bil pričakoval tako pregledne in v metodično tako disciplinirani, vsebinsko zgoščeni obliki podane obravnave obširnih problemov. Zdi se mi pa, da bi bil avtor dosegel še vse drugačen moralen uspeh, ako bi bil namesto doktorske disertacije napisal temperamentno socialno-vzgojno programatično študijo, v kateri bi bil dal prostodušno izraza svojemu temperamentu in mišljenju ter popolnoma odkrito nastopil proti ideologijam, ki prevladujejo v naši inteligenciji in ki jih smatra kot reakcionarne ovire za spoznavanje našega dejanskega socialnega položaja in naših socialnih nalog. Odkrito enostranska tendenca bi bila seve duhove razburila, nekatere ogrela, druge odbila, a izzvala bi polemike, ter pospešila razčiščenje nazorov in ločitev duhov. Ako bi knjižica površ še bila prinesla nekaj domače socialne, kulturne in gospodarske statistike, bi jo še raje in z večjim pridom prebirali. Dalje prih.

Iz naše stanovske organizacije.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

+pov. **Naturalna stanovanja.** V zadnji cenitve naturalnih stanovanj je sklenil širji svet dne 17. aprila t. l. v Celju, naj zbira ljubljansko poverjeništvu od okrajnih društev predloge, resolucije, splošno ves material. Ker sta se dosedaj pozivu odzvali samo dve društvi, opozarjamo ostala društva, naj takoj pošljejo svoja mnenja, da se bodo na pokrajinski skupščini lahko napravili enotni in končni sklepi. — UJU poveri. Ljubljana.

+pov. **Predsednikom okrajnih učiteljskih društev.** Koncem tedna razpošljemo vsem predsednikom članske karte, ki jih je uvedla centrala v Beogradu za vse članstvo UJU.

Te karte (legitimacije) razdelite med svoje člane ob prvi priliki proti vplačilu zneska 2 Din za izvod.

Pošiljatvi bo pridejana tudi naša okrožnica s tozadevnim navodilom.

Tovariše blagajnike pa prosimo, da nam takoj po prejemu kart pošljejo skupen znesek, ki je označen v okrožnici, ker moramo takoj poravnati račun centrali. Denar založite iz društvene blagajne. **Glavni blag. Pov. UJU.**

+pov. **Delegati za pokrajinsko skupščino v Krškem dne 5. in 6. julija so za:**

I. Brežiško - sevniško društvo. — Delegati: 1. Dervovšek Fran — Sevnica. 2. Čopič Venčeslav — Pišce. 3. Petrišič Avgust — Brežice. — Namestniki: 1.—2. Jerše Josip — Brežice. 3. Vadnal Fran — Dobova.

II. Kamniško društvo. — Del.: 4. Petrovec Tomo — Jarše. 5. Janežič Jelo — Dob. 6. Tiran Ernest — Moravče. — Nam.: 4., 5., 6. —

III. Laško društvo. — Del.: 7. Gnuš Anton — Dol pri Hrastniku. 8. Jurko Blaž — Razbor. 9. Čander Davorin — Dol pri Hrastniku. — Nam.: 7. Plavšak Robert, 8. Sušnik Mirko, 9. Lapornikova Ana — vsi v Trbovljah.

IV. Litijsko društvo. — Del.: 10. Levstik Janko. 11. Kolenc Lojze — oba Zagorje ob Savi. 12. Pelko Matija — Toplice pri Zagorju. — Nam.: 10.—11. Stoviček Svatopluk — Šmartno pri Litiji. 12. Tancigova Vera — Izlake-Medija.

V. Mariborsko društvo. — Del.: 13. Tomažič Ivan, 14. Vodenik Davorin, 15. Skala Anton, 16. Permetova Olga. — Nam.: 13.—14. Vodenikova Ida, 15. Ravtar Mirko, 16. Pirkmaierjeva Ljuba — vsi v Mariboru.

VI. Marenberško društvo. — Del.: 17. Golob Jože — Vuzenice. 18. Knapičeva Olga — Marenberg. — Nam.: 17. Hauptman Ulrik — Ribnica na Pohorju. 18. Runovc Albina — Marenberg.

VII. Mursko - Soboško društvo. — Del.: 19. Požegar Avguštin — Gederovci-Rankovci. 20. Dujc Mirko — Murska Sobota. 21. Kontler Julij — Vidonci. — Nam.: 19., 20., 21. —

VIII. Savinjsko društvo. — Del.: 22. Zdolšek Bogomir — Letuš. 23. Sotlar Martin — Polzela. — Nam.: 22. Frečič Valentin — Braslovče. 23. Dominiko Saša — Št. Jurij ob Taboru.

IX. Šmarsko - rogaško društvo. — Del.: 24. Šumer Hinko — Šmarje pri Jelšah. 25. Verk Miloš — Sv. Križ. 26. Glinšek Ivan — Rogaška Slatina. — Nam.: 24.—25. Korbar Fran — Sv. Peter. 26. Volavšek Tone — Sv. Ema.

X. Šoštansko društvo. — Del.: 27. Stopar Vinko — Velenje. 28. Vrečko Martin — Šoštanj. — Nam.: 27., 28. —

XI. Ljubljansko - okoliško društvo. — Del.: 29. Korbar Avgust — Gornja Šiška. 30. Benigarjeva Vilijemina — Šmarje. 31. Gradišarjeva Ana — Tomišelj. 32. Arnšek Janko — Hrušica. 33. Mihelič Viktor — Dev. Mar. v Polju. — Nam.: 29. Trošt Ivo — Tomišelj. 30. Macarol Josip — Šmartno. 31. Golobova Adela — Dobrova. 32. Sekulova Mara — Rudnik. 33. Pahor Gvido — Hrušica.

XII. Ormoško društvo. — Del.: 34. Rajšp Josip — Ormož. 35. Rosina Adolf — Ormož. — Nam.: 34. Pinterič Drago — Sv. Miklavž. 35. Preindl Jakob — Velika Nedelja.

Ostala okrajna društva, ki še niso javila delegatov, opozarjamo, naj store to takoj, najmanj pa do 25. t. m., sicer niso upravičena do zastopanja oziroma soodločevanja na deleg. zborovanju.

Vsako društvo imenuje delegata v zmislu pravil po številu članov, torej poleg predsednika do 50 članov 1 delegata, do 100 dva delegata itd., javiti je tudi namestnike. — Vsak udeleženec skupščine naj se javi naravnost okraj. učit. društvu v Krškem. — V prijavi naj točno navede, kateri dan dospe, za kateri dan želi obed, večerjo. Za tako prijavo je vsako osebno odgovoren, kajti v tako malem mestu kot je Krško, bo moral pripravljati odbor točno razdeliti vse udeležence na razpoložljive gostilne in se bo moral vsako sam tudi točno držati lokala, ki mu je odkazan. **Za prvi dan, t. j. soboto 5. julija bodo prenočišča (postelje) nakazana samo delegatom, članom širjega sosveta in članom odsekov.** Poleg tega bo pač še na razpolago nekaj skupnih prenočišč v šoli. Zato naj se drugi udeleženci pripeljejo po možnosti šele v nedeljo 6. julija. Izkaznice za nižnjo vožnjo razpošljemo predsednikom okrajnih društev, kakor hitro dospe dovoljenje ministrstva saobračaja.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= **KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** naznanja, da je vsled nepričakovanih ovir odpadlo učiteljsko zborovanje na Trojanah. Vsled tega je sestanek kamniškega učiteljskega društva dne 26. junija 1924 ob 3. uri popoldne v gostilni g. Vodeta v Komendi, h kateremu je vabljen tudi učiteljski kranjskega okraja.

Poročila:

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA POLITIČNI OKRAJ LJUTOMER** je zborovalo dne 3. maja 1924 na naši severni meji v Apačah. Od 63 članov je bilo navzočih 45. Kot gosta sta bili dve šolski sestri in tov. Šetina, učiteljica v Apačih ter tov. Seyfried in Kokel, učiteljici pri Sv. Ani. K prestanemu usposobljenostnemu izpitu je čestital predsednik v imenu društva tovarišam Kutin, Rakek, Likar, Rus in tovarišu Kozarju.

Poročila. Tovariš predsednik poroča o poteku zborovanja Mariborskega učiteljskega društva in o občnem zboru »Učit. doma« v Mariboru dne 19. marca t. l. O seji širjega sosveta v Celju govori istotako tov. Mavrič. Z ozirom na to, da je »Učit. Tov.« prinesel obširno poročilo o seji, se je poročevalec omejil samo na pojasnjevanje najvažnejših točk, po vdarjal potrebo organizacije UJU, naglašujoč njene uspehe v preteklem letu ter bodril k njeni čim tesnejši oklenitvi.

Stanovske in šolske zadeve. Govorilo in razpravljalo se je o naši eksistenčni bedi, kjer bo še treba marsikaterega klica in moledovanja. Poslale so se v tem smislu resolucije tiče se krivic poročenim učiteljem, prevedbe upokojencev iz leta 1919., vojaškega zakona, odprave draginjskih razredov, izplačevanj diferenc na plačah ter drugih izvršilnih naredb uradniškega zakona. — Ker se v juniju udeležijo večje število zborovalcev slavnosti odkritja spominske plošče pedagoga Davorina Trstenjaka, je to zborovanje zadnje v tekočem šolskem letu, zato se volijo delegati za prihodnjo glavno in pokrajinsko skupščino. Za prvo so bili izvoljeni tovariši: Mavrič Karel, predsednik, Vunderl Matej namestnik; nadzornik Koropec Ivan in Ivanjšič Ljudevit, delegata — Horvatič Andrej in Čeh Ivan, del. namestnika. Za pokrajinsko skupščino so bili izvoljeni: Mavrič Karel, predsednik — nadzornik Koropec Ivan, namestnik — Ciril Mikl in Slavko Stopar, delegata — Mavrič Ana in Vundrl Matej, del. namestnika.

Predavanje: O biološkem razvoju živalstva, predaval tov. Ivanjšič. Več v »Prosveti«.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SVETOLENARŠKI OKRAJ** je zborovalo v sredo, dne 7. maja 1924 v Mariji Snežni. Dasiravno je bilo slabo vreme, se je vendar zbralo 17 članov, sicer pičlo število, a vsekakor radi nagajanja vremena in oddaljenosti nekaterih šol lepo.

Predsednik obžaluje, da se ni udeležilo več članstva zborovanja na naši omejni šoli, pozdravi navzoče, kakor tudi novo pristopivšo tovarišico Alojzijo Kocbek in čestita članom, ki so napravili usposobljenostni izpit.

Poročilo o seji širjega sosveta v Celju poverjeništvu UJU Ljubljana se vzame na znanje. Objavi se blagajniško poročilo UJU priobčeno pri seji širjega sosveta v Celju.

Predlog ljubljanskega učiteljskega društva glede stanovskega naraščaja, ki ga je priporočalo UJU poverjeništvu Ljubljana, se sprejme soglasno in se v tem letu že uveljavi 2.50 Din za člana.

Predavanje radi odsotnosti predavatelja odpade in se preloži na drugo zborovanje.

Predlogi. Tov. Vobič predlaga, naj učiteljsko društvo posreduje pri UJU poverjeništvu Ljubljana in to na merodajnem mestu: 1. Da se odpravijo krivični draginjski razredi, kajti draginja ni le v mestu, marveč večja še na deželi, posebno v krajih, ki so oddaljeni od železnice, kjer se mora vse blago drago kupovati, če pa dotičnik kupi v mestu, pa mora zopet lep znesek odšteti za voz. Tudi trgovec prodaja v takih krajih dražje, ker si zaračuna transport na dom in tega mu mora plačati konsument. 2. Poročene učiteljice naj dobe v vseh draginjskih razredih polne draginjske doklade. 3. Diferenca od 1. oktobra naprej naj se izplača do konca šolskega leta.

Vsi predlogi se soglasno sprejmejo. **Slučajnosti.** Rešile so se še mnoge domače interne zadeve. Zborovanje se v tekočem šolskem letu ne bo vršilo in to radi mnogih praznikov v mesecu juniju.

+ **ZBOROVANJE TRŽIŠKEGA KROŽKA** 17. maja 1924. V krasnem majskem jutru smo se zbrali učitelji(-ice) tržiškega krožka, da zborujemo v prijazni Šmarjeti pri tov. nadučitelju Ivanu Demšarju.

Po nagovoru tov. predsednika in pozdravu gostov iz Št. Jerneja in Čadrez je nastopil kot prvi govornik tov. učitelj Mat. Brezovar iz Št. Ruperta. **Njegovo predavanje:** »Najnovejše določbe zakona o taksah s posebnim ozirom na prosveto«, je bilo potrebno in poučno za vse, zlasti pa za one, kojim Uradni list ni na razpolago. Ob sklepu je podal resolucijo, naj se blagovoli prosvetni oddelek v Ljubljani odločno zavzeta na merodajnem mestu, da se prekličejo vse sedanje določbe o kolkovanju šolskih naznanil in izkazov na osnovnih šolah in se izdajajo ista brez plačila taks, kakor so se pred uveljavitvijo zadnjega zakona o taksah in pristojbinah.

Za njim nam je tov. nadzornik Lj. Stiasny v svojem zanimivem s humorjem pretkanem govoru predaval o: »Ženskem vprašanju drugod in pri nas«.

Slikal nam je žalosten položaj naših sester na jugu in vzhodu, povedel nas pa preko Nemčije in Francije tudi v deželo dolarskih princev. Ustavili smo se z njim in orientalski učilnici, pa tudi pri španskih bikoborbah in bojih angleških sufragetk. Privedši nas zopet domov, nam je podal še par pregovorov, nanašajočih se na dobro in slabo plat ženske duše.

Predavanju je sledil navdušen aplavz.

Slednjič nam je pojasnil tov. ravnatelj Aleks. Lunaček krivico, ki se godi šolskim voditeljem, ker morajo brez nagrade opravljati vse vodstvene posle. Po novem zakonu jim je celo odvzeta pravica do prostega stanovanja. Navajal je v 20. točkah delovanje šolskih voditeljev, za katero nimajo nagrade.

Izvlaček teh točk je sledeči: Odsihdob se je uvaževalo delo, ki ga nalaga vodstvo šole ter se je to nemalo poslovanje, četudi ne zadosti primerno, vendar kolikor toliko nagradilo in plačevalo s funkcijsko doklado in prostim stanovanjem. Z novim zakonom pa se to delo ne le omalovažuje, ampak sploh ne uvažuje. In šolski voditelji naj še za naprej brezplačno garajo?

Ali naj na to molčimo in resigniramo trpimo to veliko krivico? Z molkom bi sami omalovaževali svoje delo in se ponižali na suženjsko stališče.

Zganimo se tovariši, šolski voditelji! Pokažimo pri zborovanjih vseh okr. učit. društev svojim tovarišem in tovarišicam — sicer pa ti to vidijo in spoznajo — naše obširno, mnogo truda, skrbi in moči izčrpajoče, borbe povzročujoče poslovanje in dosežite enoglasne sklepe z zahtevo, da se naše delo, s katerim drugi tovariši(-ice) niso obremenjeni, tudi primerno nagradi.

Predzadnja številka (19.) našega stanovskega glasila naznanja, da dobe šolski voditelji (baje po zanesljivih informacijah) funkcijsko doklado, in sicer za trirazredne 75 Din, za vsak nadaljni razred 25 Din. Torej bi dobil šolski vodja štirirazrednice 100 Din. Letno ali mesečno, tega glasilo ne pove.

Če letno, tedaj je to udarec v obraz, če mesečno, tedaj je tudi nezaslišano omalovaževanje. Oglejmo si teh 100 Din, če bodo mesečni. Ta znesek odgovarja predvojnim 4 K. Prosim, ali ni ta znesek, kakor zasmeh!

Zato pa to nečuveno omalovaževanje in tako smešno nizko plačilo za ogromno delo šolski voditelji odločno odklanjamo.

Zahteva torej, da se vsa okr. učiteljska društva zavzamejo za šolske voditelje in svoje resolucije upošljejo poverjeništvu UJU, ki naj pri prosvetnem in finančnem ministrstvu zastavi ves svoj vpliv v dosego teh zahtev.

Tudi se v novejšem času ne sklicujejo seje niti pri višjem niti pri okrajnih šolskih svetih. Vse pereče zadeve se rešujejo, ex praesidio, brez učiteljskega zastopnika. Učiteljsko proti temu protestira in odločno zahteva, da se vršijo redno seje višjega in okr. šol. sveta, dokler ne dobimo novega šolskega zakona.

Tov. predsednik se zahvali tov. predavateljem in vsem zborovalcem za trud oziroma udeležbo in obenem ostro graja neopravičeno izostale tovariše in tovarišice.

+ **KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo v sredo, dne 21. maja 1924 ob pol dveh popoldne v Radomljah. Od 74 članov se jih je udeležilo 55.

Otvoritev in poročila. Prve točke dnevnega reda so bile otvoritveni nagovor tovariša predsednika, tajniško in blagajniško poročilo, kar se je vse brez ugovora vzelo na znanje. Glede dopisa o zadevi uničevanja rjavega hrošča je dobilo naše društvo odgovor od ukrajnega glavarstva, da naj se dotične zneske, ki jih je učiteljsko odklonilo, daruje za dobrodelne namene.

Tovariš Ciril Petrovec nam je podal nadaljevanje referata: Učitelj opisan v slovenski literaturi, tovariš Anton Arrigler pa je opisal večerne tečaje za odraslo mladino, ki jih je letošnjo zimo z uspehom prirejal na Skaručni. Tovariš Ernest Tiran je omenil par najvažnejših točk o zborovanju širjega sosveta UJU v Celju.

Slučajnosti. Z ozirom na dopis ljubljanskega učiteljskega društva, naj učiteljska društva prispevajo po svojih močeh fondu za stanovski naraščaj, se je na predlog tovariša Toman sklenilo, da prispeva vsak član z zneskom 2.50 Din.

Delegata za pokrajinsko skupščino sta Gab. Janežič in Ernest Tiran, delegat za državno skupščino v Dubrovniku pa Julij Majer, njegov namestnik pa Janko Toman.

Sklep. Sklenilo se je, da se vrši junijsko zborovanje na Trojanah.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KRŠKI OKRAJ** je zborovalo dne 28. maja t. l. na Raki. Izmed 68 članov krškega krožka je bilo navzočih 44.

V novi obleki

namreč v rjavo-modro-beli etiketi je sedaj v prometu davno preizkušeni in priljubljeni »Pravi: FRANCKOV; kavni pridatek« v zabojčkih. — V varstvo proti ponaredbam se na tej novi etiketi posebno iztičejo glavna obeležja, namreč: ime »Franck« in »kavni mlinček«. — »Pravi: FRANCK; z mlinčkom« je kavi tako potreben, kakor začimba juhi. —

Tovariš predsednik pristrčno pozdravi odličnega gosta g. univ. prof. dr. Vebera, ki se je rad odzval vabilu društva in prišel predavati v romantično Rakó ter izrazi željo, da bi ga čuli še večkrat na naših zborovanjih. Nato pozdravlja vse tovariše, obžaluje in pomiluje pa one, ki dosledno ignorirajo naša stanovska zborovanja ter žive v domišljiji, da je s plačevanjem članarine že vse opravljeno. V podkrepljenje prečita dopis starejšine tovarišev našega okraja tov. Lunačka, ki ostro graja one škodljivce našega stanu, katerim se ne zdí vredno priti v našo organizacijo. Za tem poroča o seji širjega sosveta v Celju in o sestanku brežiško-sevniškega in krškega društva glede prireditve letošnje pokrajinske skupščine v Krškem, kar se sprejme soglasno na znanje.

Predavanja: Tov. Mla Levstikova je toplo priporočala v svojem referatu o Podmladku Rdečega Križa, naj učiteljstvo poizkusi razširiti organizacijo Podmladka na vsake šole našega okraja.

G. univ. prof. dr. Fr. Veber je podal temeljito in mojstrsko svoje predavanje o »Vzgoji in svobodni volji«, za kar je žel toplo zahvalo in priznanje.

Resolucije. I. Okrajna učiteljska društva in potom teh poverjeništvá UJU naj vodijo točno evidenco:

1. vseh onih, ki nočejo biti z nami združeni,

2. vseh tistih, ki se redno, brez opravičljivega vzroka odtegujejo našim društvenim zborovanjem. Obenem je razmišljati, da se najde primerno sredstvo, s katerim bi se najuspešneje ubranili teh škodljivcev.

II. Odločno zahtevamo, da se učiteljstvu v svrhu udeležbe na uradnih učiteljskih konferencah izplačajo zakonita kilometrina in dijete, ki pripadajo po zakonu državnim uradnikom. (Letošnje uradn. konference se zaenkrat še udeležimo proti povrnitvi potnih stroškov, v bodoče pa vsako udeležbo odločno od-

klanjamo, ako se ne izplačajo vse dijete).

III. Učiteljski zastopniki so bili izvoljeni od učiteljstva, da ga bodo ščitili proti krivicam in da bodo zastopali njegove koristi povsem nepristransko in pod vplivom pritiskanja kljuk. Okrajno učiteljsko društvo je ona inštanca, kamor naj se obračajo naši zastopniki po informacije in direktive.

IV. Učiteljsko društvo je sedaj brez svojih zastopnikov, kajti okrajni šolski svet ne razpiše radi pomanjkanja gmotnih sredstev nobene seje več. Proti temu postopanju učiteljstvo ogorčeno protestira in odločno zahteva, da se, dokler ne stopi novi zakon v veljavo, redno vršijo seje okrajnega šolskega sveta in da se tudi pri višji šolski oblasti vse tekoče zadeve obravnavajo zbornó.

V. Soglasno se odobri nastop predsednikov okrajnih učiteljskih društev, ki so se v seji širjega sosveta v Celju enodušno izrekli za ločitev prosvetne uprave od politične in za ustanovitev prosvetnih direkcij.

Z ozirom na stvarne prosvetne razmere v Sloveniji pa tudi vztrajamo na zahtevi skupne prosvetne oblasti ter se odločno izjavljamo proti odločitvi prosvetne uprave v dve oblasti. Prosvetni upravi naj načeluje šolnik.

VI. Poverjeništvó UJU v Ljubljani naj porabi ves svoj vpliv, da čimpreje pridemo do popolne oprostitev taks na šolskih izpričevalih.

Prosvetni oddelek v Ljubljani naj se odločno zavzame na merodajnem mestu, da se prekličejo vse sedanje določbe o kolkovanju šolskih naznanil na osnovnih šolah in se izdajo ista brez plačila taks, kakor so se izdajala pred uveljavitvijo zakona o taksah in pristojbinah.

VII. Prosvetno in finančno ministrstvo, oziroma to odločujoči faktorji naj nemudoma ukrenejo, da se šolskim voditeljem za njih obsežno, težko in odgovornostno polno delovanje prizna in na-

kaže primerna letna nagrada. Poverjeništvó UJU Ljubljana naj pa zastavi vse svoje sile, da se to čimprej doseže.

VIII. Odločno protestiramo proti čl. 11. uređ. o drag. dokl., s katerim so tovarišice poročene z državnimi uradniki prikrajšane na itak pičlih prejemkih.

Tretji draginjski razred naj se odpravi, ker je znano in je tudi popolnoma naravno, da je danes v krajih, ki so oddaljeni od železnice, draginja najbolj občutna.

IX. Prosvetni oddelek naj po zaslšanju izkušenih učiteljev določi, katera učila mora imeti vsaka šola. Okrajni šolski nadzorniki pa naj ob priliki nadzovanja ugotovijo, je-li so zbirke učil popolne in ali se predpisani proračunjeni zneski uporabljajo za nabavo učil.

X. 1. Razmahu prosvetnega delovanja učiteljstva je največja ovira pomanjkanje primernih lokalov. Vsaka nova šolska stavba, ki se bo gradila, naj ima primerno veliko telovadnico s stalnim šolskim odrom. 2. Šolski oder naj se smatra kot današnjim časom najpotrebnejše učilo. Nobena šola naj ne bo brez šolskega odra. Krajni šolski sveti naj stavijo v proračunu letno primerne zneske za nabavo in vzdrževanje šolskega odra.

+ **LITIJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 17. maja 1924 v Ljubljani na I. mestni deški osnovni šoli.

Udeležba: izmed 78 članov je bilo navzočih 64, t. j. 82%.

Predsednik z iskrenostjo pozdravi vse navzoče ter se jim z zadovoljstvom zahvali za tako lepo udeležbo. Posebej pozdravi navzočega predsednika okrajnega šolskega sveta, g. vladnega svetnika F. Podboja in okrajnega šolskega nadzornika g. Iv. Bezeljaka. Nato poda izčrpno poročilo o seji širjega sosveta, pov. UJU v Ljubljani, ki se je vršila veliki teden v Celju.

Predavanja: a) Gdč. tov. Krista

Schullerjeva je podala prav lep in aktualen referat: »Zahteve modernega pouka v splošnem; kako se je razvil problem nazornega pouka na podlagi teh zahtev.« b) Tov. Iv. Gabrovšek pa je v prijaznem domačem tonu nadaljeval in zaključil svoje zanimivo poročilo: »Iz mojega ujetništva v Rusiji s posebnim ozirom izza dobe preobrata.«

Delegati, Ker se prostovoljno ni nikdo javil delegatom, je bil odbor pooblaščen, iste določiti sam; odločil se je za naslednje: Kolenc Lojze iz Zagorja ob S. in Matija Pelko iz Toplic pri Zagorju ob S.; namestnikom pa: Stoviček Svato-pluk iz Šmartna pri Litiji in Vera Tancigova iz Izlak-Medije.

Sklep. Pri slučajnostih je bilo sklenjeno, da vsak član(-ica) prispeva letno 2½ Din za uspešnejšo organizacijo in razvoj učiteljskega naraščaja. — V prihodnje prosimo malo več potrpežljivosti in vztrajnosti! To pot se je poedincem nekam preveč mudilo. Kraj in čas prihodnjega zborovanja bo pravočasno objavljen v našem stanovskem glasilu.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Strukelj.

Tovarišice!

Širite naš tisk

in

Tovariši!

priporočajte mladini, staršem in knjižnicam sledeče knjige:

Mladinske knjige.

Baukart: *Marko Senjanin, slovenski Ro binzon.* Vez. Din 12.—
Dimnik: *Kralj Peter I.* Vez. Din 20.—
Dimnik: *Kralj Aleksander I.* Vez. Din 40.—
Erjavec: *Kitajske narodne pripovedke.* Vez. Din 26.—
Erjavec: *Srbske narodne pripovedke.* Vez. Din 24.—
Erjavec-Flere: *Fran Erjavec, izbrani spisi za mladino.* Vez. Din 52.—
Erjavec-Flere: *Fran Levstik, izbrani spisi za mladino.* Broš. Din 18, vez. Din 28.
Erjavec-Flere: *Matija Valjavec, izbrani spisi za mladino.* Vez. Din 40.—
Erjavec-Flere: *Josip Stritar, izbrani spisi za mladino.* Vez. Din 60.—
Erjavec-Flere: *Simon Jenko, izbrani spisi za mladino.* Vez. Din 28.—
Ewald-Holeček: *Mati narava pripoveduje.* Vez. Din 32.—
Erjavec-Flere: *A. M. Slomšek, izbrani spisi za mladino.* Vez. Din 56.—
Ewald-Holeček: *Tiho jezero in druge povesti.* Vez. Din 26.—
Flere: *Babica pripoveduje.* Vez. Din 12.—
Flere: *Slike iz živalstva.* Din 24.—
Gangl: *Zbrani spisi.* II, V. in VI. zv. vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zv. vez. Din 18.—, eleg. vez. Din 20.— (Ostali zvezki so v II. natisu.)
T. Gaspari in P. Košir: *Sijaj, sijaj, soln- čecal!* (Zbirka koroških popevk.) Din 8.
Waštetova: *Mejši, povest iz davnih dni.* Vez. Din 25.—
Manica Komanova: *Narodne pravljice in legende.* Din 18.—
Korban: *Vitomilova železnica.* Vez. Din 16.
Kosem: *Ej prijateljki.* Vez. Din 16.—
Lah: *Česke pravljice.* Vez. Din 15.
Mišjakov Julček: *Zbrani spisi.* VI. zvez. (Drugi zvezki so razprodani.) Vez. D 10
B. Račič: *Belokranjske otroške pe- smi.* Vez. Din 8.—
Rape: *Mladini.* II, III, IV, V, VI. zvezek. Vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—. VII. zvezek Din 12.—
Ribičič: *Vsem dobrim.* Vez. Din 10.—
Robida: *Da ste mi zdravi, dragi otroci!* Broš. Din 3.—

Silih: *Nekoč je bilo jezero.* Vez. Din 28.
Tille-Přibil: *V kraljestvu sanj.* Broš. Din 8.
Trošt: *Moja setev.* I. in II. à Din 10.—.
Zbašnik: *Drobne pesmi.* Vez. Din 10.—.
Jan Karafiat — Dr. Bradač: *Kresničice.* Cena trdo vezani knjigi Din 20.—.

Leposlovne knjige.

Gangl: *Beli rojaki.* Broš. Din 15.—, vez. Din 18.—.
Gangl: *Moje obzorje.* Broš. Din 15, vez. Din 18.—.
Jelenc: *1914—1918, spomini jugoslovenske- ga dobrovoljca.* Vez. Din 30.—.
Matičič: *Na krvavih poljanah.* Vez. Din 42.
Rado Pavlič: *Ljubzen in sovraštvo.* V platno vez. Din 92.—.
Milan Pugelj: *Zakonci, drugi natis.* Vez. 28 Din.
Ivan Zorec: *Pomenki.* Din. 11.—.
Florijan Golar: *Kmečke povesti.* Ce- na Din 28.—.
Cvetko Golar: *Pastirjeva nevesta.* Cena Din 24.—.

Dramatika.

Zv. Kosem: *Morje.* Din 16.—.
Maeterlinck-Bernot: *Modra ptica.* Broširan Din 16.—.
Gangl: *Dolina solz.* Broš. Din 6.—, vez. Din 8.—.
Gangl: *Sfinga.* Vez. Din 16.—.
Gangl: *Šin.* Drugi natis. Vez. Din 24.—.
Sem Benelli-Gradnik: *Okrutna šala.* Broš. Din 28.—.

Šolski oder.

J. Korban: *Povodni mož, igrica za mla- dino.* Fr. L.: *Božična pravljica, otroška igra v treh slikah.* Obe v 1. zvezku. Din 6.—, *Glasbeni del k I. zvezku »Šol. odra«* 3 Din.
E. Tiran: *Čudežne gosli. Pripovedka s ple- som in petjem v 3 dejanjih.* Uglasbil C. Pregelj. Medved: *Vino ali voda. Drama- tičen nastop.* Obe v 2. zvezku. Cena Din 6.—.

Gregorič-Stepančičeva: *Otroški oder.* (Za otroške vrte, zabavišča in nižjo stopnjo osn. šol) Broš. Din 8.—, vez. Din 12.—.

Poučne in znanstvene knjige.

Bučar: *Slovenski metuljar.* Broš. Din 12.
Kunaver: *Na planini!* Vez. Din 30.—.
Kunaver: *Kraški svet in njega pojavi.* Vez. Din 46.—.
Mencej: *Kratka srbska gramatika in čitanka.* Broš. Din 5.—.
Ivo Tejkal: *Matematične tabele.* V platno vezana žepna knjiga Din 66.—.
Veber: *Etika.* Din 120.—.
Ivo Bele: *Sadjarstvo.* Din 85.—.

Šolske knjige.

Wider: *Prva čitanka.* Vez. Din 16.—.
Gangl: *Druga čitanka.* Vez. Din 16.—.
Černej: *Tretja čitanka.* Vez. Din 16.—.
Rape: *Četrta čitanka.* Vez. Din 25.—.
Flere: *Peta čitanka.* Vez. Din 46.—.
Plesničar-Grum: *Zemljepis Jugoslavije, I. del: Slovensko ozemlje.* Vez. Din 28.—.
Gradivo za 4. šolsko leto osnovnih šol.
Mešiček-Drnovšek: *Obči zemljepis za višje razrede osnovnih šol.* Vez. Din 12.
Podkrajšek: *Pomočniška izkušnja za roko- delske obrte.* Broš. Din 5.—.
Podkrajšek: *Računstvo za ženske obrte.* Vez. Din 10.—.
Podkrajšek: *Knjigovodstvo za ženske obrte.* Vez. Din 18.—.
Lésica-Lokovšek-Mole: *Prva srbska ali hrvatska čitanka.* Vez. Din 15.—.
Jedrlnič: *Druga srbska ali hrvatska čitanka.* Vez. Din 22.—.
Bezjak-Přibil: *Pedagogika. I. knjiga. Vzgo- jeslovje s temeljnimi nauki o ukoslovju.* Trdo vezana knjiga Din 56.—.
Bradač: *Iz starorimske lirike.* Broš. Din 12.

Pesmarice in muzikalije.

Marolt: *»Bože pravde«* in *»Lepa naša do- movina«.* Din 150.
Marolt: *Narodne himne in druge domo- rodne pesmi.* Din 3.—.
Žirovnik: *Narodne pesmi.* I, II. in III. zv. à Din 3.—.
Adamič: *Mladinske pesmi,* enoglasni zbori in samospevi s spremljevanjem klavirja. Din 50.—.

Druge knjige.

Stalež (imenik) *šolstva in učiteljstva v Sloveniji 1923.* Broš. Din 42.—.
Fink: *Zbirka naredb in odredb za osnovne in meščanske šole ter učiteljska v Slo- veniji. I. zvezek (od prevrata do konca l. 1920.)* broš. Din 10.—, II. zvezek (za l. 1921.) broš. Din 14.—, III. zvezek (za l. 1922.) broš. Din 15.—.

Slike.

Sič: *I. Kmečka soba na Gorenjskem.*
Sič: *II. Kmečka hiša na Gorenjskem.*
30·3 × 90·5 cm. Slika à Din 30.—.
Stenske table k Widrovi *Prvi čitanki.* Table imajo na obeh straneh nalepljeno štivo. 13 tabel. Cena Din 220.—.
Šaša Šantel: *Serijska razglednic Stara Ljub- ljana.* Din 10.—.

Galerija naših velmož.

1. Trubar	8. Gregorič
2. Vodnik	9. Aškrc
3. Slomšek	10. Tavčar
4. Prešeren	11. Levce
5. Levstik	12. Erjavec
6. Stritar	13. Jenko
7. Jurčič	14. Cankar
	15. Gangl

61·5 × 47·5 cm. Slika à Din 10.—.

TELEFON ŠTEV. 312.

VSE KNJIGE, KAKOR TUDI KNJIGE DRUGIH ZALOŽB SE DOBE V

ČERKOVNI RAČUN ŠTEV. 10761

KNJIGARNI UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI

FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6 IN V PODRUŽNICI KNJIGARNE, SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 2.